

# የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሁከት ከደት

ጌታችንና አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሁከት ከደት ለከው። ለነዚህም ለንደኛው ቅድመ ዓክም ያከ ለናት ከሉብ የተወከደው ነው። ከሉብ በመወከዱም ሉብ ለይበክጠውም ወክድም ክጅ ሰከተባከ ከሉብ ለያንሰም። ከባሕርይ ሕይወቱም ከመንፈስ ቅዱስም ትክክል ነው። ለባ ሕርያቆስ በቅዳሴው ለንደተናገረው ሉብርሃም ይሰሐቅን ፡ ይሰሐቅ ደግሞ ያዕቆብን ለባት በመሆን ለንደሚበክጠው ከሥካሴ ግን ለንዲህ ለይደከም።

“ለኮ ከሚሁ ከመከኮት ኢይክሕቅ ሉብ ለምወክዱ ወክድኒ ኢይክሕቅ ለመንፈስ ቅዱስ ወመንፈስ ቅዱስ ኢይንሉስ ለም ወክድ ወወክድኒ ኢይንሉስ ለምሉሁ”

“ሉብ ከክጅ ለይበክጥም። ወክድም ከመንፈስ ቅዱስ ለይበክጥም። መንፈስ ቅዱስም ከወክድ ለያንሰም። ወክድም ከላባቱ ለያንሰም”

ሉብ ወክድ መንፈስ ቅዱ ለንድ አምካክ ናቸው።

“ለሐቲ መንግሥት ወለሐቲ ሥክጣን ወለሐቲ ምኑናን”  
በመንግሥት ለንድ ፤ በሥክጣን ለንድ ፤ ባገዛዝ ለንድ ናቸው።

የወክድ ከሉብ መወከድ ዘመን የሚይቆጠርበት ነው። በቅዱስ ዳዊት የተነገረው የእግዚአብሔር ቃል ቅድመ ዓክም ለካል ዘለምሐካል ባህርይ ዘለምባህርይ ወክድ ከሉብ መወከዱን ይገክጽና ከድንግኬም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሰዋ ነፍስ ተዋሕዶ በተወከደ ጊዜም ክጅ ለንደሆነ ዛሬ ብኲ ይገክጸዋል።

“ወክዶ ሉብ ከወክዱ ለክቦ ዕከት ወለክቦ ሰዓት”

“ሉብ ክጅን ወከደው ዕከት ግን የከም ሰዓትም የከም”  
ሠከሰቱ ምሉት

“እግዚአብሔር ይበክኒ ወክድየ ለንተ ወለን የም ወክድኑከ”

“እግዚአብሔር አካሄድ አንተ ክጃ ነህ እኔ ዛሬ ወከድሁህ”  
መዝ. ፪:፳፯ (2:27)

ይህም ቃል አብ ወከድን እንደወከደው በምስጢር ሥካሴም  
እንደተመከከትነው አብ ወካዲ ወከድ ተወካዲ መሆኑን  
ሲያስረዳ ቅዱስ ጳውሎስ በስንበት ቀን በጲሰድያ ዘለንጾኪያ  
እስተምሮታል። የሐ ሥራ ፲፫:፴፫ (13:33) ። ከዕብራውያንም  
ጽፎካቸዋል ዕብ ጴጥ (1:5) ።

ይህ የተመከከትነው የወከድ የመጀመሪያ ክደቱ ዘመን  
በሚይቆጠርከት ቅድመ ዓክም ከአብ የተወከደው ሲሆን  
ሁከተኛው ደግሞ የሰዎችን ክጆች ሁኩ ከሚዳን ድኅረ ዓክም  
ከአባታችን አዳም በገባው ቃል ኪዳን መሠረት ያከወንድ ዘር  
(ያከለባት) ከድንግክ ማርያም በሥጋ የተወከደው ክደት  
ነው። የሚተዎስ ወንጌል ሲጀምር ይህ ክደቱ እንደት እንደሆነ  
እንዲህ ይካክ፡- “መጽሐፈ ክደቱ ከእግዚእን ሊየሱስ ከርሰቶስ  
ወከደ ዳዊት ወከደ አብርሃም”

“የዳዊት ክጅ የአብርሃም ክጅ የሊየሱስ ከርሰቶስ  
ትውከድ መጽሐፍ” ማቴ ፩:፩ (1:1)

ይህም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እመቤታችን ያከወንድ ዘር  
እንደወከደችው ቃል የተባከ እግዚአብሔር ሥጋ ማከትም ሰው  
የሆነበትን ምስጢር የሚተርክ ነው። ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ  
እንዲህ እስረግጦ ይናገረዋል።

“ወእመ በጽሐ ዕድሜሁ ፈነወ እግዚአብሔር ወከዶ  
ወተወከደ እምብእሲት” ገላ ፬:፬ (4:4)

ይህም ማከት የዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ ከአዳም ከእምስት  
ቀን ተኩል በኋላ ያከው እግዚአብሔር ከሴት የተወከደውን  
እንድ ክጁን ካከ። ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ ቃሉ የጌታችንን  
ሁከቱን ክደቶች ገክጸቸዋል። እንደኛ “ፈነወ እግዚአብሔር  
ወከዶ” ብኩ ቀዳሚዋ ክደቱን እግዚአብሔር ክጁን ካከ  
ይካከና። ሁከተኛ “ወተወከደ እምብእሲት” ከሴት ብቻ  
የተወከደው ብኩ እምስት ሺህ እምስት መቶ ዘመን ሲፈጸም  
ከእመቤታችን መወከዱን ይገክጻል።

ከእግዚአብሔር የተካከው ቅዱስ ገብርኤል ድንግክን ሲያበሥራት የተናገረው የሁከት ክደትን ነገር ነው።

“እነሆ ትጸንሻከሽ ወንድ ክጅም ትወክጃከሽ ለሙንም ኢየሱስ ትይዛከሽ። እርሱ ታካቅ ነው የክፁክ ክጅም ይባካል። ኩቃጅ፤ ሿጃ (1:31)

እባ ኢፍሬም ሶርያዊ በሐሙስ ውዳሴው ቅድመ ዓክም ከአብ ድሕረ ዓክም ከእመቤታት የመወከዱን ሁኔታ እንዲህ ተናገረ፤

“እምህበ አብ ወጽኦ ቃክ ዘእንበክ ድካም ወእም ድንግክ ተወክደ ዘእንበክ ሕማም”

ከአብ እካክ ዘእምእካክ ባሕርይ ዘእምባሕርይ ድካም ሳይሰማው ተወክደ። እምስት ሺህ እምስት መቶ ዘመን ሲፈጸም ከድንግክ ሕማም ሳይሰማት እርሱንም ሕፃናትን የሚሰማ ሳይሰማው በኅቴም ድንግክ ተወክደ።

ሁከት ክደት ማከት ይህ ነው። ከዚህ የወጣ አስተምህሮ ትክቅ ሰሕተት ነው።

“ክደት ቀዳማዊ ተዐውቀ በዳጋራዊ ክደት” ይህም ማከት ዳጋራዊ ክደቱን ከድንግክ መወከዱን ከቀዳማዊ ክደቱ ከአብ ከመወከዱ እምሳክ መርገፍ እድርጎታክ።

የደገኛው መምህር የባሰክዮስ ወንድም የኑሲስ ኤጲስፋጸስ ቅዱስ ጎርጎርዮስ ሰከጌታችን ሰከኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት አብ ክጁ መሆኑን እንደመሰከራት በተናገረበት እንቀጽ እንዲህ አክ።

“በእርሱ ደስ የሚከኝ የምወደው ክጁ ይህ ነው አክ” ማቴ ፫፡ 17

“ኢትጋሥው ከተሠግዎቱ አብ በዲበ ምድር ወኢትጋሥው ኩቱ እመ በሰማያት ወዚእቱ እንበክ አብ በዲበ ምድር ወውእቱ እንበክ እም በሰማያት”

“በምድራዊ ክደቱ አባት እኩው እትበኩ በሰማያዊ ክደቱም እናት እኩትው እትበኩ እርሱ በምድር አባት የኬከው ነው በሰማይም እናት የኬከትው ነው።”

## ሃይማኖት አበው

የመከከቱ መገኘት ከድንግል አይደለም ከአብ ከተወከደ በኋላ ከመከከቱ ሁከተኛ ክደትን አይሻምና ከዓከም አስቀድሞ ከነበረ ከአብ ጋር በየጊዜው ሁኑ ከሚኖር ክርሱ በመከከቱ ዳግመኛ ኢወከድ ሁከተኛ ክደትን ወደደ ተብኡ ይነገርክት ዘንድ ይህስ ከሕደት ነው ሐሰትም ነው። ቅዱስ ቄርኩስ ሃ.አ. ምዕ ፪፱

# የክርስቲያኖች ሁከት ክደት

ክርስቲያኖች ሁከት ክደት እከን። እንደኛ ከእናት ከእባታችን የተወከድነው ክደት ነው። ይኸውም ከእንድ ሕፃን ነፍሰና ሥጋ የሚሆን ከእባት ዘር ይከፈክና ከእናት ደግሞ ደም ተወሰዶ በሴት (በእናት) ሚሳፀን ተጸንሶ በ፱ (40) ኛው ቀን ተሰለኩ መክከ ይቀረጽክ። በእናት ሚሕፀን ሰው የሚሆንበት ፱ (40) ኛው ቀን ነው። ብዙ ሰዎች የ፱ (40) ቀን ዕድሌ የሚኩት ይህንን ነው።

“የዐቁር ሚየ በሚሳፀን ወያረግዕ ከመ ይኩን ሥጋ የዐሥር በእሥራው ወያጽንዕ በእምትንት”

“ውኃን በሚሳፀን ይቋጥራክ ሥጋም ይሆን ዘንድ ያረጋዋክ በሥር ያሥረዋክ በጅማትም ያጸናዋክ”  
ቅዱሴ ሠከሰቱ ምዕት

ከዚህ በኋላ በዘጠኝ ወር በእምስት ቀን ከእናት ከእባት የምንወከደው የመጀመሪያ ክደት ሲሆን ሁከተኛው ደግሞ በጥምቀት የምናገኘው ነው። ወንዶች በተወከዱ በእርባ ቀን ሴቶች ደግሞ በሰማንያ ቀን ከአብራክ መንፈስ ቅዱ ከሚሳፀን የርዳኛስ ከሥነሴ ክጅነትን የምናገኝበት ሁከተኛ ክደታችን ነው። ከብር ምስጋና ይግባውና ጌታችንና እምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ምሁረ ኦሪት ከነበረው ከፈሪሳውያን ለከቃ ከኒቆዲሞስ ይህንን ሲያስተምረው በቅዱስ ዮሐንስ ወንጌል እንዲህ ተጽፏል።

“ኢየሱስም መክሶ እውነት እውነት እክሃከሁ ሰው ዳግመኛ ካክተወከደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ኪያይ እይቶክም እከው። ኒቆዲሞስም ሰው ከሸመገክ በኋላ እንደት ኪወከድ ይቶካክ ሁከተኛ ወደ እናቱ ሚሳፀን ገብቶ ይወከድ ዘንድ ይቶካክን እከው። ኢየሱስም መክሶ እንዲህ ሲክ እውነት እውነት እክሃከሁ ሰው ከውሃና ከመንፈስ ካክተወከደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ኪገባ እይቶክም። ከሥጋ የተወከደ ሥጋ ነው ከመንፈስ የተወከደ መንፈስ ነው። ዳግመኛ ክትወከዱ ያሰፈክጋችኋል ሰካክሁህ

አታድንቅ።" ዮሐ ፫፡፫ - ፯ (3፡3 - 7)

ከዚህ የወንጌል ቃል አንደኛው ሆኖ ሁከት ከደቶቻችን ለጌታችን ተገክጸዋል። ወደምሥጢሩ ሳንገባ "ከሥጋ የተወከደ ሥጋ ነው" ብኩ የመጀመሪያ ከደታችንን "ከመንፈስ የተወከደ መንፈስ ነው" ብኩ ሁከተኛ ከደታችንን በግክጽ ያሳየናል።

# የጌታ በዓካት

በኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያደረገውን የሚዳን ተግባር በየዕኩቱ የምናስብ ስንሆን። ለክእኛ ድንቅ ነገር ያደረገባቸውን ዕክታት ደግሞ በተከየ ምሰጋና ለየዘክርን ለናኩብራቸዋክን። እነዚህም ዘጠኙ ዐቢያንና ዘጠኙ ንኡሳን በዓካት ናቸው። እኒህን በዓካት ለናክብር ከሥጋዊ ምግብና መጠጥ ሳይሆን በነዚህ ቀናት የተደረገውን ድንቅ ድንቅ ተለምራት ተመክኩትን ሕይወታችንን ከአምካካችን በመስጠት የተቀደሰ ሕይወት ይኖረን ዘንድ ነው።

## ዘጠኙ ዐቢያት በዓካት

1. ትሰብእት፡- ይህ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተናገረው ትንቢት በተቆጠረው ሱባዔ አማካኝነት የሰውን ክጅ ከሚዳን ንጽሕት ቅድስት ከምትሆን ከእመቤታችን ድንግክ ማርያም ያክወንድ ዘር የተጸነሰበት ዕክት ነው። ቀኑም መጋቢት 29 ቀን ነው። “ድንግክ ትጸንሳክት ወንድ ክጅ ትወክዳክት ...” ኢሳ. ፷፻፱ (7፡14) ኩቃ. ፪፡፴ (1፡30)

2. ክደት፡- ይህ የሰው ክጆች ሁኩ ደስታ የሆነ ታካቅ የመዳን በዓክ ነው። “እትፍሩ ዛሬ በዳዊት ከተማ መድኃኒት እርሱም ክርስቶስ ተወክዶካችኋልና” ኩቃ. ፪፡፲፩ (2፡11) ብዙዎች ነቢያት አግዚአብሔር አምካክ ከክብር ዙፋኑ ዝቅ ብኩ የደካማውን የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ እንደሚወክድ ተናግረው በነበረው ትንቢት መሠረት አምካካችን ከእመቤታችን የተወከደበት ዕክት ነው። ይህም ቀን ታሕሳስ 29 ነው። በዐራት ዓመት እንደ ታሕሳስ 28 ቀን ይከበራል። ኢሳይያስ እንዲህ የሚክ ትንቢት ተናግሮ ነበር “ሕፃኑ ተወክዶክናክ ወንድ ክጅም ተሰላቶክናክ ለከቅነትም በጫንቃው ካይ ይሆናል። ለሙም ድንቅ መካር ኃያክ አምካክ የዘካክም አባት የሰካም እክቃ ተብኩ ይጠራል።” ኢሳ. ፱፡፮ (9፡6) የጌታችን

መመከድ የሰው ሰካምና ደስታ ነው። ሰው ከእምነት የተገናኘበት ከመካከኑት ጋር የዘመረበት በጎ ፈቃድ የተደረገበት ክፍ ቀን ነው። ለከዚህም ነው መክላኩ በዚያን ቀን መንጋቸውን ሲጠብቁ ከነበሩት ከአረኞቹ እንዲህ ያላቸው፡- “እነሆ ከሕዝቡ ሁኑ የሚሆን ታካቅ የምሥራቅ እነግራችኋለሁና” ያላቸው ኩቃ . ፪፡፳ 2፥8

3. ደብረ ታቦር፡- ይህ በዓፄ የመድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መከኮቱ የተገኘበት የነቢያት እምነት መሆኑ የታወቀበት የሕያዋንና የሙታን (እምነት) መሆኑ የታወቀበት ቀን ነው። ጌታችንን ብዙዎች ማን እንደሆነ ከማወቅ አለምሮላቸው ደንዝዞ ነበርና። እምነት ወክደ እምነት መሆኑን ከመረዳት ተሰናቸው ነበር። በማቴዎስ ፲፮፡፲፪ (16፥13) ካይ ተጽፎ እንደምናገኘው በፊክሰስ ቂሳርያ ጌታችን ደቀ መዛሙርቱን እንዲህ ብኡ ጠይቋቸው ነበር። “መነ ይብከም ሰብእ ከወክደ እኝክ እመሕያው” ሰዎች የሰውን ክጅ ማን ይኩታክ ብኡ ደቀ መዛሙርቱም ሲመክሱ እንዳንዶች እክያስ ኬኩች ደግሞ ዮሐንስ መጥምቁ ግማሾቹ ሊርምያስ ሙሴ እንዳንዶቹ ከቀደሙት ነቢያት እንዲሁ መጥቷክ ይካኩ ብከው መክሱክት። ቅዱስ ጳጥሮስ ግን ትክክክኛ መክሰ በመንፈስ ቅዱስ ገነጭነት ተናግሯል። እንዲህ ብኡ “እንተ ውእቱ ክርስቶስ ወክደ እግዚአብሔር ሕያው” እንተ የሕያው እግዚአብሔር ክጅ ክርስቶስ ነህ።

ይህ በሆነ በሳምንቱ ቀን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀመዛሙርቱን ሦስቱን ጳጥሮስ ዮሐንስ ወንድሙ ያዕቆብን ይዞ ወደ ረጅም ተራራ ወጣ። ይህም ተራራ ደብረ ታቦር ነው። ደብረ ታቦር ማከት የታቦር ተራራ ማከት ነው። በዓኩም የተሰየመው በዚህ ስም ነው። በተራራውም ካይ እንዲህ ሆነ የጌታችን ክብሱ ተከወጠ እብረቀረቀ ሁከት ሰዎች በደመና በሰማይ መጡ እነዚህም ሙሴና እክያስ ናቸው። ሰከ ኢየሱስ ክርስቶስ እምነትን በመስቀክ ተሰቅኩም ስከማዳኑ መስክሩ ተናገሩ። ይህን የምናሰብበት ቀን የደብረ ታቦር በዓፄ ተብኡ ይታወቃል። ቀኑም ነሐሴ 13 ቀን ነው። ይህ በዓፄ ሁክጊዜ በፍክስታ ጾም ካይ ስከማውክ በተከምዶ ቡሄ እያኩ ይጠሩታል።



4. ጥምቀት፡- የጥምቀት በዓክ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በእደ ዮሐንስ በፈከገ ዮርዳኖስ የተጠመቀበትን የምናስብበት በዓክ ነው። እግዚአብሔር እምካክ እዳምን የ30 ዓመት ጉክማሳ እድርጎ ፈጠረው። እዳምም የፈጣሪውን ትእዛዝ በማፍረስ በምክረ ዲያብሎስ ተታኩ ከጅነቴን አስወሰደ። ዲያብሎስም እዳምና ሐዋን የእርሱ ባርያ እንደሆኑ እድርጎ በእብነ ሩካም (እንደ በረድ ድንጋይ ዐይነት ነው) ጽፎ እንዱን በዮርዳኖስ ቀብሮ ኬካውን በሲኦክ አስቀምጦት ነበር። ሰከዚህ የሁካችን እዳኝ ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን የዕዳ ጽሕፈት ደምስሶ የከጅነትን ሥክጣን ከእዳም ይመከሰከት ዘንድ በ30 ዓመቱ ተጠመቀ። ይህን በዓክ ቤተክርስቲያን በየዓመቱ ጥር 11 ቀን በታካቅ ምስጋና ታከብረዋለች።

5. ሆሳሳና፡- ይህ በዓክ የሚታሰበው የጌታችንና የእምካካችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ በአሀያ ካይ ተቀምጦ ወደ ቅድስቲቱ ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም የገባበት ቀን ነው።

“ከጽዮን ከጅ፡- እነሆ ንጉሥሽ የዋህ ሆኖ በአሀያ ካይና በአሀያይቱ ግከገክ በውርንጫይቱ ካይ ተቀምጦ ወደ እንቺ ይመጣክ በኳት” ዘክ. ፱፡፱ (9፡9) ማቴ. ፳፩፡፱ (21፡4)

ብኩነቢዩ ዘክርያስ ትንቢት እንደተናገረ። ጌታችን ከቀደመዛሙርቱ ሁከቴን ከኮ የታሰረች አሀያ ከነውርጫዋ ፈትታችሁ እምጡክኝ አክ። እነሱም ባመጡክት ጌሌ ተቀመጠባቸው። ሕዝቡም ከብሳቸውን እነጠፉ እንኳን ካንተ ከተቀመጥክባት አሀያ ከብር ይገባክ ሲኩ ከዛፍ ጫፍ ጫፍን እየቆረጡ በመንገድ ካይ እነጠፉ። በርካታ ሕዝብ ተሰብስቦ ከጌታችን ፊትና ኋላ ሁኩም ይዘምር ነበር። ሲዘምሩም እንዲህ ይኩ ነበር። “ሆሳሳና ከዳዊት ከጅ በጌታ ስም የሚመጣ የተባረክ ነው ሆሳሳና በእርያም” ማቴ. ፳፩፡፱ (21፡9) ሆሳሳና የቃኩ ትርጉም መድኃኒት ማክት ሲሆን አሁን እድን የሚከውን ትርጉምም ያካትታል።

በዚህ ቀን እፍ እንኳን ያከፈቱ ሕፃናት በተለምዶት ይህን ዝማሬ ዘምረዋል። ነገር ግን የካህናት እክቆችና ጳጮች ተበላጭተዋል። ተቆጥተዋል የሚዘምሩት ሕፃናትም ዝም እንዲሉ ከማድረግ ሞክረዋል። ጌታ ግን እንዲህ ተብኩ ትንቢት ተነግሮአልክ አካቸው።

“ከሕፃናትና ከሚጠቡት ክፆች እፍ ምስጋናን ከራሱህ አዘጋጀህ” መዝ. ፰፡፩ (8፡2) ማቴ. ፳፩፡፭ (21፡5)

በዚህ ታካቅ ቀን የቢታንያ ድንጋዮች ሳይቀሩ በሰው ቃክ ተናግረው እንደዘመሩ በቤተክርስቲያናችን ይነገራል። በዚህ ዕክት መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ መቅደስ ገብቶ ድውያንን ዕውሮችንና እንካሶችን ፈወሰ። ቤተመቅደሱንም ከማርክስ ክብር ባከመሰጠት ሥጋዊ ቤት ያደረጉትን ገሥጾ ለከቤተመቅደሱ ክብር እንዲህ ብኳል።

“ቤቴ የጸኩት ቤት ትባላለሁ እናንተ ግን የወንበደዎች ዋሻ አደረጋችኋት” ማቴ. ፳፩፡፲፫ (21፡13)። ስከዚህም ቀድሞ በነቢያት ትንቢት ተናግሯል። ኢሳ. ፶፭፡፯ (56፡7) ኤር. ፯፡፲፩ (7፡11)

በዚህ ቀን በቤተክርስቲያናችን ከጌታችን ዐቢያን በዓካት እንዲ ይህ ስከሆን ትንሣኤ (ፋሲካ) ከሚውክበት ቀድሞ ያከው አሑድ በታካቅ ሥነ ሥርዓት በየዓመቱ ይከበራል።

**6. ሲቅከት፡-** እግዚአብሔር አምካክ ከአዳም በገባክት ቃክ ኪዳን መሠረት ያድነው ዘንድ ወዲክና በቀራንዮ ተራራ በዕፀ መስቀክ ካይ እጆቹን ከሕማም ዘርግቶ የተሰቀከበት የሰው ክፉ ሁኑ የዳነበት የተመረጠ ዕክት ሲቅከት ተብኩ በቤተክርስቲያናችን በየዓመቱ ከትንሣኤ (እሁድ) በፊት ባከው ዐርብ ቀን በሰግደት በጸኩት በከመና ይከበራል።

የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር አምካክ የሰውን ክፉ የፈጠረው በሰድስተኛው ቀን በዕክተ ዓርብ ነበር።

“እግዚአብሔር እክ ሰውን በመክካችን እንደ

ምሳኤያችን እንፍጠር ... እግዚአብሔርም ሰውን በመክኩ ፈጠረ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። ማታም ሆነ ጥዋትም ሆነ ሰድስተኛ ቀን” ዘፍ. ፩፡፳፯-፴፩ 1፡26-31 በእግዚአብሔር ተባርኮ የተፈጠረ ሰው ከሰባት ዓመት የገነት ቆይታ በኋላ በሰይጣን ተታኮ እግዚአብሔርን የመሰከ ጌታ ገነትን የመሰከ ቦታ አጣ። ከገነትም ተባረረ ተሰደደ። መሐሪ ይቅር ባይ የሆነ አምካክም እንደገና ወደከብሩና ቦታው እንደሚመክሰው ቃኔ ኪዳን ገባክት። ቃኔ ኪዳኑንም ከእመቤታችን ተወክዶ በ30 ዘመኑ ተጠምቆ በዕፅ መስቀኔ በቀራንዮ ተሰቅኮ እንደሚያድነው ነበር። ይህ የሰው ክጆች የመዳን ነገር ተገካጦክት ነቢዩ ኢሳይያስ ይህን ትንቢት ቀድሞ ተናግሯል።

“ሰከ በደካችን ደቀቀ የደሃንነታችንም ተግሣጽ በእርሱ ካይ ነበረ በእርሱም ቀሰክ እኛ ተፈወስን” ኢሳ. ፶፫፡፭ (53፡5)

ነቢዩ እንደተናገረ እረኛ እንደኬካቸው በጎች ተቅበዝብዘን የነበርን የሰው ክጆችን ያድነን ዘንድ አምካካችን ሰከ ሁካችን መተካከፍ በቀራንዮ ሰከእኛ ተሰቀከ። የሾኸ እከኪኤ ደፋበት እጆቹንና እግሮቹን ቸነከሩት በሁከት ወንበደምቸ መካከክ ያከለንዳች በደክ ሰቀኩት ይህ ሁኩ የሆነው እኛ ሕይወት እናገኛ ዘንድ ነው።

7. ትንሣኤ፡- የትንሣኤ በዓክ በየዓመቱ የሚከበር ሲሆን ምክንያቱም እንዲህ ነው። አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲፈጥረን ከሕይወት እንጂ ከሞት እክነበረም። አዳምና ሔዋን ግን በምክረ ሰይጣን ተታከው በራሳቸው ሞትን እመጡ ይህም ሞት በእንዱ በአዳም ምክንያት ከክጅ ክጆች ሁኩ ዕዳ ሆነ። በዚህም ምክንያት ሰው ሁኩ ሞትን ይቀምሳል። አዳም እትብካ የተባከውን ትእዛዝ በማፍረስ ሞት የሚያመጣውን ዛፍ በክቷልና። ዘፍ. ፩፡፳ (2፡7) “ከእርሱ በበካህ ቀን ሞትን ትሞታከህ”

ዘፍ. ፫፡፲፱ (3፡19) “አፈር ነህና ወደ አፈር ትመከሳከህ”

በዘፍጥረት የመጀመሪያ ምዕራፎች እንደምናነበው አባታችን አዳም የአምካኩን ትእዛዝ በማፍረሱ ከእግዚአብሔር ተከዋ ወደቀ የብርሃን ክብሱ ተገፈፈ ክጅነቱን ተነጠቀ ፈሪ ደካማ ሆነ ከመክካም ሰፍራ ከገነትም ተባረረ ገነትም በምትገኝበባቸው የቢሩቤክ ሰይፍ ትጠበቅ ጀመር ተዘጋችም። ዘፍ. ፫፡፳፫ (3፡

23)

የግራዊት ጌታ እግዚአብሔር ግን ምንም እንኳን አዳም ሲበድከው ህም ብኡ አክተውውም ከክጅ ክጅ ተወክዶ እንደሚያድነው ቃክ ሰከገባክት ከድንግክ ማርያም ተወክዶ ሲተዋሐደው ሥጋ ተሰቅኦ ሞቶ ተነሥቶ ሞትን በሞት ሽሮ ሕይወት እንደሚሰጠው በነቢያት ሁኩ የተነገረ ነበርና የተቆጠረው ሱባኢ ሞካ የተነገረው ትንቢትም ተፈጸመ። ቅዱስ ዳዊትም ሰከ ጌታ ትንሣኤ ተንብዮ እንዲህ አከ።

“ወተንሥእ እግዚአብሔር ከመ ዘንቃሕ እምንዋም ወከመ ኃያክ ወሳዳገ ወይን ወቀተክ ፀሮ በድሳሬሁ”  
መዝ. ፱፡፳፭ (77-65)

በወንጌክም ተጽፎ እንደምናነበው አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እይሁድ እንደሚገኩት በሦስተኛውም ቀን እንደሚነሣ ሥጋውን ቤተመቅደስ ብኡ ከሚሰሙት ነግሮአቸው ነበር። ለክገባቸውም እንጂ እይሁድ ተነግሮአቸዋል። እነሱ የመሰካቸው ሰከሕንፃው ነበር። ዮሐ. ፪፡፲፱ (2፡19) ኢየሱስም መክሶ ይህን ቤተመቅደስ ለፍርሱት በሦስት ቀንም እነሣዋከሁ አካቸው። ሰከዚህ እይሁድ ይህ ቤተመቅደስ ከእርባ ሰድስት ዓመት ጀምሮ ይሰራ ነበር። እንተሰ በሦስት ቀን ታነሳዋከህን አኩት። እርሱ ግን ሰከ ሰውነቱ ቤተ መቅደስ ይክ ነበር።

ከዚህ የወንጌክ ቃክ እንደምንረዳው የሁካችን አዳኝ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን በሞቱ ሽሮ አዳምንና ክጆቹን ኪያድን ወድዷልና በሦስተኛው ቀን በዕክተ እሑድ መቃብር ከፈቱክኝ መግነዝ ፍቱክኝ ሳይክ በፍጹም ድንግክና እንደተወከደ ሁኩ ክከ እንዲሁ ሙስና መቃብር (በሰብሶ ፈርሶ መቅረትን) አሰወግዶ በታካቅ ኃይልና ግርማ ሞትን ድክ አድርጎ ተነሣ ይህም በቤተክርስቲያናችን የትንሣኤ

በዓክ በየዓመቱ በዓቢይ ጾም መጨረሻ ይከበራል።

በዚህ በበዓክ ትንሣኤ ዕክት ከርሰቲያኖች በቤተመቅደስ ቅዳሜ ማታውን ተሰብስበው እየዘመሩ እያመሰገኑ ያድራኩ። ከኢቴንም ሁኩ ከምስጋና ይቆማሉ። “ምድር በክርስቶስ ደም ነጽታከችና ፋሲካውንም ታደርጋክች ከእኛ ትንሣኤህን ከምናምን ወገኖችህ ከጨከማ የሚያወጣ ብርሃንህን ካከክን” እየተባከ እየተዘመረ ክርስቶስ ከሞት የተነሣበትን ክፍ ቀን በክፍ ማኅኬት ምስጋና ያሰባሉ።

### ከትንሣኤ በኋላ ያከው ሳምንት ስያሜ

ሰኞ፡- ከትንሣኤው ቀጥሎ ያከው ዕክተ ሰኞ “ማዕዶት” ይባላል። ይህም “ፀዓተ ነፍሳት እምሲሉክ” የነፍሳት ከሲሉክ መውጣትና ወደ ገነት መሻገር የሚታሰብበት ነው።

ማክሰኞ፡- ይህ ዕክት ቶማስ ተብሏል። በመጀመሪያ ትንሣኤውን ተጠራጥሮ በኋላ ግን ዳሰሶ እብሶ “ጌታዬና እምካኬ” ብኩ በመሰከረው በሐዋርያው ቶማስ ተሰይሟል።

ረቡዕ፡- ለክዓዛር ተብሏል - ከትንሣኤው ቀጥሎ እራተኛ ቀን ነው። ከሞተ እራት ቀን ሆኖት የነበረውን ለክዓዛርን ከሞት እንሥቶታልና በሱ ተሰይሟል።

ሐሙስ፡- እዳም ሐሙስ በሚክ ይታሰባል። “በሐሙስ ዕክት ወበመነፈቃ ከዕክት...” ከእምስት ቀን ተኩክ በኋላ እድንሃከሁ ብኩ ነገረው ትንቢት ተፈጽሟልና እምስተኛው ዕክት በዚህ ተሰይሟል፤

ዓርብ፡- ቤተክርስቲያን ተብሏል። ቤተክርስቲያን ምእመናንን የሰው ክጆችን ሁኩ ዓርብ ፈጥሮ ዓርብ እድኖለችዋልና። በዚህ ተሰየመ።

ቅዳሜ፡- ቅዱሳት እንስት ተብሏል - እንደሥርዓቱ ቅዳሜን እርፈው በከኢት ገሰግሰው ትንሣኤውን ባዩ በተቀደሱት ሴቶች ተሰይሟል፤

**እሑድ፡-** ዳግም ትንሣኤ ይባካክ። ይህም ጌታ ከሞት የተነሳበት ሳምንቱ ሲሆን በዚህ ዕክት ክክ እንደትንሣኤው ቀን በተዘጋ ቤት እያኩ እንደገና ከቶማስና ከሐዋርያቱ የተገኘበት ዕክት ነው።

**8. ዕርገት፡-** የሁካችን ቤዛ መድኃኔዓክም ክርስቶስ ከሞት ድክ እድርጎ ከተነሳ በኋላ ከደቀመዛሙርቱ ከኬኩች እየተገኘው እስከሚያርግ ድረስ በክፍ ክፍ መንገድና ቦታ ከሁኩ ይገክጽካቸው ነበር።

ይህም እስከሚያርግበት ቀን ድረስ ሆነ። ጌታችን ለምካካችን ከሞት ከተነሳ በእርባኛው ቀን ካይ እንዳረገ በመጽሐፍ ተጽፏል። ይህም ዐቢይ በዓክ በበተክርስቲያናችን በታካቅ ድምቀት ከሞት በተነሳ በእርባኛው ቀን ማከትም ትንሣኤን ባከበርን በእርባኛው ቀን ይከበራል።

“እርባ ቀን እየታያቸው ሰከ እግዚአብሔር መንግሥት ነገር እየነገራቸው በብዙ ማሰረጃ ከሕማማቱ በኋላ ሕያው ሆኖ ከእነርሱ ራሱን አሳያቸው።” ዮሐ. ሥራ ፩፡ ፫ (1፡3) በዚህ የመጽሐፍ ቃል እንደምንመክከተው ጌታችን ሊየሱስ ክርስቶስ ከደቀመዛሙርቱ እንደተገከጸካቸውና እንዳስተማራቸው ተጽፏል። ያስተማራቸው የነገራቸው ምን ነበር? ይህ በእኛ በተክርስቲያን ብቻ ተጠብቆ ያከ እውነት ነው። ቅዱስ ኩቃስ በወንጌኩም ጮምሮ እንደገከጸው “በዚያን ጊዜም መጻሕፍትን ያስተውኩ ዘንድ አለምሮአቸውን ከፈተካቸው ይካክ።” ኩቃ. ፳፩፡፵፱ (21፡44)

ጌታ በእርባው ቀናት ያስተማራቸው ኪዳን ተብሎ ይታወቃል። ይህም ኪዳን ሰባት ከፍክ ያከው ነው። ሰባቱ ኪዳናት ተብሎ ይነገራል።

እንዲህ ባክ ሁኔታ እርባውን ቀናትእየተገከጸ ካስተማራቸውና ትንሣኤው እውን እንደሆነ ካወቁ ከተረዱ በኋላ በመከከት ድምፅ በእክክታ በመካከት ዝማሬ ወደ ቀደመ ከብሩ ተመክሶ ዐረገ። ቅዱስ ዳዊት ሰከጌታችን

ማረግ አስቀድሞ በትንቢት እንዲህ ተናግሯል። “ዐርገ እግዚአብሔር በይባቤ፤ ወእግዚእነ በቃክ ቀርን፤ ዘምሩ ከእምካክነ ዘምሩ ዘምሩ ከንጉሥነ ዘምሩ”

“እምካክ በእክክታ እግዚአብሔር በመከከት ድምፅ ዐረገ ዘምሩ ከእምካካችን ዘምሩ ከንጉሣችን ዘምሩ”  
መዝ. ፵፮፥፭ (46፥5)

ክከ እንዲህ እንደተናገረ እምካካችንና ንጉሣችን እግዚአብሔር ከሞት ከተነሣ በእርባኛው ቀን ደቀመዛሙርቱ እያዩት በመካእክት ዝሚሬ ወደ ሰማይ ዐረገ ወደ ቀደመ ክብሩ ተመክሰ። “እያዩት ከፍ ከፍ እከ ደመናም ከዓይናቸው ሠውራ ተቀበከችው።” ሐዋ. ፩፥፱ (1፥9)  
) እርሱም ሲያርግ እጆቹን እንሥቶ ባረካቸው።

“እስከ ቢታንያም እወጣቸው እጆቹንም እንሥቶ ባረካቸው። ሲባርካቸውም ከእነርሱ ተከየ ወደ ሰማይም ዐረገ። እነርሱም ሰገዱክት በብዙ ደስታ ወደ ኢየሩሳኤምም ተመክሱ ዘወትርም እግዚአብሔርን እያመሰገኑ እየባረኩ በመቅደስ ዓሩ።” ኩቃ. ፳፱፥፶-፶፫ (24፥50-53)

ይህ ድንቅ ነገር ነው ቤተክርስቲያናችንም በታካቅ ክብር በየእመቱ ከትንሣኤ በኋላ በእርባኛው ቀን የምታክብረው። ክዩ በዓክ ነው።

“ከሰማይም ከወረደው በቀር ወደ ሰማይ የወጣ ማንም የከም።” ዮሐ. ፫፥፲፫ (3፥13) እኛን ከማዳን ከሰማይ የወረደው ከድንግክ የተወከደው ሞቶ ተቀብሮ ሞትን ድክ እድርጎ የተነሣው በእርባኛው ቀን ወደ ሰማይ የወጣው እርሱ የሁካችን እዳኝ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ለሙከዘካከም የተመሰገን ይሁንና እኛንም እርሱ ወዳክበት ኪወሰደን ዳግም ይመጣክ።

“ይህ ከእናንተ ወደሰማይ የወጣው ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲሄድ እንዳያችሁት እንዲሁ ይመጣክ እኳቸው” ሥራ ፩፥፲፩ (1፥11)

9. ጳራቅኪጦስ፡- ይህ በዓክ በቤተክርስቲያናችን የሚከበረው ጌታችን ከሞት በተነሣ በሃምሳኛው ባረገ ደግሞ በአሥረኛው ቀን ነው። በዓክም መንፈስ ቅዱስ ከጌታ ቤተሰቦች የወረደበት ዕክት ነው።

ጌታችንና አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሚረጉ በፊት ከደቀመዛሙርቱ እንዲህ ብኮ አዟቸው ነበር።

“ወአንትሙስ ንበሩ ሀገረ ኢየሩሳሌም እስከ ትከብሱ ኃይክ አምእርያም” ኩቃ. ፳፬፡፵፬ (24፡44)  
እናንተስ ከሰማይ የሚወርድ ኃይክ መንፈስ ቅዱስን እስከምታገኙ ድረስ ከኢየሩሳሌም ከተማ አትውጡ በዚህ ቆዩ ብኮ አዘዛቸው። በመጀመሪያ ኃይክ ካካገኙ እሕዛብ ሰይፍ ቢያሳዩላቸው እሳት ቢያነዱባቸው ከእውሬ ቢጥኩላቸው የተቤዣቸውን ጌታ ይክዳኩና። ፍሩሃን የነበሩ ጥቡዓን ይሆኑ ዘንድ የመንፈስ ቅዱስን ኃይክ እስከታገኙ በኬኮች እገሮች ከሰብከተ ወንጌክ እንድትፋጠኑ ብኮ የተሰፋውን ቃክ ገብቶካቸው እረገ።

ጌታችን ባረገ በአሥረኛው ቀን እንደተሰፋው ቃክ መንፈስ ቅዱስን ካከካቸው። በዚያን ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ጌታቸው የነገራቸውን ትእዛዝ እከብረውት በእንድ ክብ አመቤታችንን ድንግክ ማርያምን በመካከካቸው አድርገው በጸኩት እየተጉ ነበር።

“እነዚህ ሁኩ ከሴቶች ከኢየሱስ እናት ከማርያም ከወንድሞቹም ጋር በእንድ ክብ ሆነው ከጸኩት ይተጉ ነበር” ሐዋ. ፳፡፲፪-፲፬ (1፡12-14)

በኬካ በኩክ ደግሞ በመካው ዓክም ያኩ እይሁድ ከበዓክ በኢየሩሳሌም ተሰብስበው ነበር። ይህም ቀን በዓክ ኅምሳ ተብኮ ይታወቃል። በዚህ ዕክት ነበር የነቢዩ የኢዩሌክ ትንቢት የተፈጸመው። ነቢዩ እንዲህ ብኮ ተናግሮ ነበር።

“ከዚህም በኋላ እንዲህ ይሆናክ መንፈሴንም በሥጋ ከባሽ ሁኩ ካይ እፈስሳክሁ ወንዶችና ሴቶች



ከጆቻችሁም ትንቢት ይናገራሉ። ሽማግሌዎቻችሁም ሕክምን ያከማኩ ጎበዞቻችሁም ራዕይ ያያኩ ደግሞም በዚያ ወራት በወንዶችና በሴቶች ባሪያዎች ካይ መንፈሴን አፈሰሳኩ።” ኢፌ. ጿ፡፳፰ (2፡28)።

በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ሁከት ተጽፎ እንደምናነበው በዓክ ጎምሳም የተባከው ቀን በደረሰ ጊዜ ሁኩም በእንድ ክብ ሆነው አብረው ሳኩ ከጠዋቱ ፫ (3) ሰዓት ድንገት እንደሚነጥቅ ዐውኩ ነፋስ ከሰማይ ድምፅ መጣ። ይህም ድምፅ በመጣ ጊዜ በኢየሩሳሌም የነበሩ ከመካው ዓክም የመጡት ሕዝብ እይሁድ ወደ ጽርሐጽኖን ተሰበሰቡ። መንፈስ ቅዱስ ወደወረደበት ሰፍራ። በዚህ ጊዜ በሐዋርያቱ ካይ የእሳት ካንቃዎች ወይም ክላኖች በራሳቸው ካይ ተቀመጡባቸው ታየዋቸውም። በሁኩም ካይ መንፈስ ቅዱስ ሞካባቸው። መንፈስ ቅዱስ እንደገከጸካቸውም በተከያዩ ቋንቋዎች ወይም ክላኖች የእግዚአብሔርን ድንቅ ሥራ ተናገሩ። ከመካው ዓክም የተሰበሰቡትም ሰዎች እጅግ ተደነቁ። የተደነቁበትም ምክንያት ደቀ መዛሙርት የሚያውቁት የዕብራይስጥ ቋንቋ ብቻ ሲሆን አሁን ግን በዓክም ሁኩ ቋንቋ ሲናገሩ ቢያዩ ተገረሙ የሚኩትንም አጡ። ኪቀ ሐዋርያት ቅዱስ ጳጳሮስ እንደተናገረ ይህ ሁኩ የሆነው እግዚአብሔር እምካክ ቀድሞ በኢፌኤክ ነቢይ ያናገረውን ትንቢት ይፈጽም ዘንድ ነው።

ይህ ነው ጌታችን ከሞት በተነሣ በጎምሳኛው ቀን ባረገ በአሥረኛው ቀን ከተከታዮቹ የሰጠው ኃይል ደቀመዛሙርቱም ኃይል የሚሆናቸው ህብትን ዕውቀትን ገንዘብ አደረጉ። ይህ የሆነበት ማከትም ጳራቅኪጦስ መንፈስ ቅዱስ ከደቀመዛሙርት የወረደበትን ቀን በየዓመቱ ቤተክርስቲያናችን ታክብረዋኩት።

በዚህ ታካቅ ቀን እምካካችን እስከ 72 ቋንቋ ከደቀመዛሙርቱ ገክጸካቸዋል። በዘፍጥረት ፲፩፡፩-፱ (11፡1-9) እንደተገከጸው ዓክሙ ሁኩ በእንድ ቋንቋ ነበረ። በኃጢአቱ ምክንያት ተከያዩ። በዚህን ጊዜ 72 ቋንቋ ተፈጥሮ

ነበር። ይህም በነገደ ካም፣ ሴምና ያፌት ከሦስት ተክፍኩ  
ነበር።

በነገደ ካም 32 ቋንቋ

በነገደ ሴም 15 ቋንቋ

በነገደ ያፌት 25 ቋንቋ

በባቢኩን የተከያየውን በአምነት አንድ ያደርገው ዘንድ  
እምካካችን በዕኩተ ጳራቅኪጦስ ቋንቋን ገክጸካቸው።  
ዓከሙ ሁኩ ይድን ዘንድ በተቀደሰችው በእንዲት አምነት  
ይጸና ዘንድ።

“ዐረገ ውስተ እርያም ዌዊወኪ ዌዋ ወወሀብኪ ጸጋኪ ከእጃኪ  
እመሕያው”

“ወደ ካይ ዓረግህ ምርኮን ማረከህ ሰጦታንም  
ከሰዎች ሰጠህ” መዝ፡ ፳፯፡፲፰ (67:18)

## ዘጠኙ የጌታችን ንኡሳን በዓካት

መሰቀክ፡- ይህ በዓክ የሚከበረው መሰከረም አሥራ ሰባት  
ቀን ነው። መጋቢት አሥር (10) ቀን ደግሞ ተቀብሮ  
ከነበረበት የተገኘበት ዕክት ስከሆነ ይክበራል። የጌታችን  
የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ መሰቀክ ተአምራት  
እየሠራ ቢያስጨንቃቸው እይሁድ በምቀኝነት ተነሳሰተው  
ቀበሩት ወደ ሦስተ መቶ (300) ዘመናት የሚጠጋ ያህል  
በሁከት ተራራ መካከል ቀብረው ቆሻሻ ሲያስጥኩበት  
ኖሩ። በኋካም ፈቃደ እግዚአብሔር ሆኖ የንጉሥ  
ቆስጠንጢኖስ እናት ቅድስት እኬኒ መሰቀክን ከማግኘት  
ካህናት ሱባኢ ገብተው ደመራ እስደምራ ዕጣን ቢጤስ  
የዕጣኑ ጤስ መሰቀኩ ያከበትን ሰፍራ ስከጠቆማት ቁፋሮ  
እስጀመረች መጋቢት 10 ቀን ተገኘ። ቅዳሴ ቤቱም

መስከረም 17 ቀን ይውካክ። ይህ በዓል በየዓመቱ በቤተክርስቲያናችን ይከበራል።

“ብዙዎች ከክርስቶስ መስቀል ጠካቶች ሆነው ይመካከሳሉ ብዙ ጊዜ ሰከ እነርሱ አክሟትሁ አሁንም እንኳ እያከቀሰሁ አካክሁ። መጨረሻቸው ጥፋት ነው።”  
“ፊክ. ፫፡፲፰-፲፱ (3፡18-19)

**ሰብከት፡-** ይህ በዓል በነቢያት ማከትም በገና ጾም ውስጥ የሚከበር ሲሆን ነቢያት ጌታ ይወከዳል ብዙውን እንደተነበዩ እና እንደሰበኩ ተወካዮች እንዲያድናቸው እጅህን ከእርያም ካከክን እያኩ የጸክዩበት ነው። የጌታችን መወከድ፡ የሰው ክፆች መዳን በብዙና በተከያዩ መንገዶች ቀድሞ ተሰብኮ ነበር። ከዚህም ነው ይህንን ሲያሰረግጥ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ከዕብራውያን በጸፈው መክሊክት በምዕራፍ 1 ቁጥር 1 ካይ ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ከአባቶቻችን ከነቢያት ተናገረ ብሎ የሰበከው።

**ብርሃን፡-** ይህም በዓል በነቢያት ጾም ወይም በገና ጾም የሚከበር ሲሆን ነቢያት የጌታን መወከድ እያሰቡ ከሲኦክ መውጣታቸውን እየናፈቁ “ፊኑ ብርሃነከ ወጽድቀክ እማንቱ ይምርሓኒ ወይሰዳኒ ደብረ መቅደሰከ ወውሰተ አብያቲክ እግዚኦ” ብርሃንህንና ጽድቅህን ካከክን ማከት ግክጥክን ተወካደህ እድንን ከሲኦክም እውጥተህ ወደ ገነት መክሰን እያኩ እየጸክዩ ያሰቡትን እኛም ከገቢረ ኃጢአት ወደ ገቢረ ጽድቅ እንመክሰ ዘንድ ከጨከማ ሲኦክ ወጥተን የክብሩ ወራሽ የሰሙ ቀዳሽ እንሆን ዘንድ እናከብረዋክን። መዝ፡ ፵፪፡፫ (42፡3) ብርሃን ጌታችን ነው። እነ ውኦቱ ብርሃኑ ከዓከም” እኔ የዓከም ብርሃን ነኝ ዮሐ. ፰፡፲፪ (8፡12) እንዲል።

**ኖካዋ፡-** ይህም በዓል በገና ጾም የሚታሰብ (የሚከበር) ሲሆን በኪሩቤክና በሱራፊክ ዙፋን ነግሦ የሚኖረው እግዚአብሔር ከሕዝቡ መካከም እረኛ ይሆን ዘንድ

መገከሉን የሚያሳይ ነው። ሞካዊ ማከት በግእዝ ሲሆን እረኛ ማከት ነው። እረኛችንም ጌታችን አምካካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። “እነ ውለቱ ሞካዊ ጌር ወሞካዊሰ ጌር ይሚጡ ነፍሶ በዛ አባግኒሁ” “መክካም (ቸር) እረኛ እኔ ነኝ። መክካሙ እረኛ ነፍሱን ሰክ በጎቹ ያሞራል።” ዮሐ: ፲:፲፩ (10:11)

ኪቀ ነቢያት ሙሴ ክበ አምካክ ዳዊት ነቢዩ አሞፅ ኬኩች ሁኩ መክካም እረኛ ነበሩ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚሁ የወንጌል ክፍል እንደተጻፈ “በጎቹም ድምፁን ይሰሙታል የራሱንም በጎች በየሰማቸው ጠርቶ ይወስዳቸዋል” ቁጥር ፫ (3) እንዳይህ ይህ የሚያሳየው መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ክጆች ሁኩ ፈጣሪ አምካክ መሆኑን ነው። ኬካው መክካም እረኛነቱ ከኬኩቹ የሚከየው ነፍሱን ከበጎቹ የሚሰጥበት መንገድ ነው። ይህም እረኛ በጎቹን ከእውራ ቢከካከል ቢያበካቸው ቢያጠጣቸው መጨረሻ እርዶ አወራርዶ ይመገባቸዋል። አምካካችን መክካሙ እረኛ “ሞካዊ ጌር” ክርስቶስ ግን ሥጋውንና ደሙን እንመገበው ዘንድ ከእኛ ከበጎቹ በቀራንዮ አደባባይ ሰጠን። መክካሙ እረኛ ከበጎቹ በዛ ሰውነቱን አሳርዶ ይሰጣል።

**ጌና (ገና) :-** ይህ በዓል የሚከበረው በአራት ዓመት እንደ ታሳሳሰ 28 ቀን ነው። “በዛቲ ዕከት ኮነ በዓል ጌና ዘውለቱ በዓል ክደት” “በዚች ዕከት የጌና በዓል ሆነ፡ ይኸውም የክደት በዓል ነው” ቤተክርስቲያናችን የጌታችን ክደት ታሳሳሰ 28 እና 29 ብቻ ሳይሆን በየዕከቱ የምትከብረው ነው።

**ግዝረት:-** ይህ በዓል በየዓመቱ ጥር 6 ቀን ይከበራል። በወንጌል ተጽፎ እንደምናነበው ቤተክርስቲያናችንም እንደምታስተምረው “ኪገርዙት ሰምንት ቀን በሞካ ጊዜ በሚሳፀን ሳይረገዝ በመክእኩ እንደ ተባለ ሰው ኢየሱስ ተብኮ ተጠራ” ኩቃ. ፪:፳፩ (2:21)

ይህን በዓል በምናከብርበት ጊዜ የምናሰበው ዋናው ነገር

ጌታችንን ኪገርዙት በወሰዱት ጊዜ ኪገርዘው የቀረበው በእጁ የያዘው ምካጭ (ቤሳ) እንደ ሰም ቀክጦበታል። የመድኃኒታችንም ደም የሚፈሰው በዕክተ ዐርብ ብቻ ነውና በተለምዶት ተገዝሯል።

ሰምዖን ጌታን ያየበት፡- በዓክ ሰምዖን የሚከበረው የካቲት 8 ቀን ነው። ይህ ሰምዖን የተባከው አረጋዊ ሰው በኩቃስ ወንጌል በምዕራፍ 2 ከቁጥር 25 ጀምሮ ተጽፎ እንደምንመክከተው የእስራኤል መጽናናት ማከትም የጌታን መወከድ የእስራኤልን መዳን ይጠባበቅ ነበር። እስኪ እነዚህን ጥቅሶች እንመክከት።

ሀ/ "በጌታም የተቀባውን ሳያይ ሞትን እንዳያይ በመንፈስ ቅዱስ ተረድቶ ነበር"

ከ/ "ጌታ ሆይ አሁን እንደቃክህ ባሪያህን ታሰናብታክህ" ኩቃ. ፪፡፳፮-፳፱ (2፡27-29)

እነዚህን ሁከቱን ንግግሮች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደት እንደተነገሩ አይዘረዘርም ሰምዖን ጌታ እስከሚወከድ ሞትን እንደማያይ የተነገረው አሁን እንደቃክህ ባሪያህን እሰናብተው ያከበት ምክንያት በቤተክርስቲያናችን እንዲህ ተቀምጧል። ነዚህች እምነት ውጪ ያኩ ከዚህ ጥያቄ መክሰ መሰጠት አይችሉም። በወንጌል እንድንመታችን ካይ ግን ይህ ተገክጿል።

ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ መወከድ በፊት በታካቂ ንጉሠ ነገሥት አስከንድር ዘመን በጥኪሞስ የሚባል ንጉሥ ነበር። በዚህም ዘመን የዓክም ቋንቋ በአብዛኛው ግሪክ ነው። በዚህ ጊዜ ነበር በዕብራይስጥ ቋንቋ ተጽፈው የነበሩት የብኩይ ኪዳን መጻሕፍት ወደ ግሪክ እንዲተረጉሙ ንጉሡ ትእዛዝ የሰጠው። ይህን ትርጉም ሥራ ኪያደርጉ የሚችሉ ኪቃውንት ተመረጡ እነዚህም ሰባው ኪቃናት ተብከው ይጠራሉ። ሙኩ ቁጥራቸው ሰባ ሁከት ነበር። እነዚህም ሰባው ኪቃናት ድርሻ ድርሻቸውን ሲተረጉሙ ሰምዖን የኢሳይያስን ትንቢት ይተረጉም ነበር። እየተረጎመም እንዳከ ኢሳ. በምዕራፍ 7 ቁጥር 14 ካይ ካከው ይደርሳል። ይህም

ትንቢት እንዲህ ይክ ነበር። “ድንግክ ትፀንሳክት ወንድ  
 ክጅም ትወክዳክት ሰሙንም እማኑእክ ትከዋክት።”  
 ስምዖን በመንፈስ ቅዱስ በእሳይያስ አድሮ የተነገረውን  
 ይህን ትንቢት እንዳከ ከመጻፍ ፈራ። እንደኛ ድንግክ  
 በድንግክና ፀንሳ ትወክዳክት ብዬ ብጽፍ ይህ የአሕዛብ  
 ንጉሥ ከፍ ብኩ እንገቱን ዝቅ ብኩ ባቴን ቢቆርጠኝስ ብኩ  
 አሰቦ በመፍራት “ድንግክ የሚከውን ቃክ ከውጦ ሴት ብኩ  
 ተካው። የእግዚአብሔር መክላከም እየመጣ “ሴት  
 ትፀንሳክት” የሚከውን አያጠፋ “ድንግክ ትፀንሳክት” እያከ  
 ይተካዋክ። ስምዖንም እንደገና አየፋቀ ቢጽፍ በሦስተኛው  
 የእግዚአብሔር መክላከ አጁን አፈፍ አድርጎ ይዞ “ስምዖን  
 ሆይ ድንግክ በድንግክና ፀንሳ እስክትወክድ ድረስ ይህን  
 ሳታይ ሞትን አትሞትም” አከው። ስከዚህም ነው በወንጌኩ  
 “ሞትን እንዳያይ በመንፈስ ቅዱስ ተረድቶ ነበር” ያከው።  
 ስምዖንም ሲጸክይ “ጌታ ሆይ እሁን እንደ ቃክህ ባሪያህን  
 በሰካም ታሰናብተዋክህ።” ያከው ከዚህ የተነሣ ነው።

ይህ ስምዖን እንደተናገረው ቃክ ጌታ በተወከደ በ40 ቀኑ  
 እናቱ ቅድስት ድንግክ ማርያም ወደ ቤተመቅደስ በወጣች  
 ጊዜ ሕፃኑን ከአጇ ተቀብኩ አቀፈው ጌታ ሆይ ብኩም  
 ጠራው። ሕፃኑንም እናቱንም ባረካቸው ይካክ አመሰግናቸው  
 ሏክ። በዚህን ጊዜ ይህ ስምዖን ክከ እንደብካቴና ሰውነቱ  
 ከእርጅና ታደሰ ትንቢትም እንዲህ ብኩ ስከጌታችንና  
 እመቤታችን ተናገረ።

“እነሆ የብዙዎች ክብላብ ይገከጥ ዘንድ ይህ  
 በእስራኤል ካኩት ክብዙዎቼ ከመውደቃቸውና  
 ከመነሣታቸው ከሚቃወሙትም ምክክት ተሾሞአክ  
 በእንቺም ደግሞ በነፍሰሽ ሰይፍ ያክፋክ እካት።”  
 ኩቃ . ፪፡፴፭ (2፥35)

ከካይ ከተመክከትነው ታሪክ የተነሣ ነው ይህ በዓክ ስምዖን የተባከው  
 ከጌታችን ንኡሳን በዓካት እንዴ ነው። ዋናው በዓኩን የምናስበውና  
 የምናከብረው ጌታችን ወደ ቤተመቅደስ የገባበት ስከሆነ ነው። ይህ  
 ስምዖን የተባከው እረጋዊ ቅዱስ ሰውና የፋኑሌክ ክጅ ነቢይቱ ሐና  
 ጌታን ያዩበት ዕክት ነው።

9. ደብረ ዘይት፡- የደብረ ዘይት በዓክ የሚከበረው በዐቢይ ጾም እኩኤታ ካይ ነው። በዚህ ዕክት የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት ከፍርድ መገከጥ ይታሰባል። በዓኩም ደብረ ዘይት የተባከበት ምክንያት የጌታ ደቀመዛሙርት ከብቻቸው ወደ እርሱ ቀርበው ንገረን ይህ መቼ ይሆናል? የመምጣትህ የዓክም መጨረሻ ምክክቱስ ምንድር ነው ብከው የጠየቁበት ቦታ የደብረ ዘይት ተራራ ስከሆነ ነው። ማቴ. ፳፬፡፫ (24፡3)

በዚህን ጊዜ ጌታችን ከጠየቁት መክሰ ሲሰጥ እንዲህ ብኰ ጀመረ “ማንም እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ” ማቴ. ፳፬፡፬ (24፡4) ስከዚህ በመጨረሻው ዘመን ብዙዎች ከሐድያን በክርስቶስ ወይም በኢየሱስ ስም መጥተው ሰተው እንደሚያሰቱ በግክጥ ተናግሯል። እኛም ከዚህ እንጠበቅ ዘንድ ሁኔታኑንና መምጣቱን እናሰባክን።

# አሥራ ሦስቱ (፲፫ቱ) ሕመማተ መስቀክ

አሥራ ሦስቱ ሕመማተ መስቀክ የተባኩት ጌታችንና አምካካችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰውን ክፉ ከማዳን በዕኩተ ዓርብ የተቀበካቸው መከራዎች ናቸው። ነቢዩ ኢሳይያስ እንዲህ ብኡ ተነበየ፡-

“እርሱ ግን ሰከመተካከፋችን ቆሰክ፤ ሰከ በደካችንም ደቀቀ፤ የደኅንነታችንም ተግሣጽ በእርሱ ካይ ነበረ በእርሱም ቆሰክ እኛ ተፈወስን። ኢሳ ፻፫፡፮ (53-5)

ነቢዩ እንደተናገረ ሰከእኛ ሕግን መተካከፍ እርሱ ጌታችን መከራችንን ወሰዶ በደካችንን ይደመሰሰ ዘንድ ሕመማትን ተቀበክ እነዚህንም ሕመማት አሥራ ሦስት ናቸው ብካ በተከርሱቷያናችን ታስተምረናከት። በዝርዝርም እንደሚከተሉት ናቸው።

1. ተአሰር ድኅሪት፡- ተአሰር ድኅሪት ማከት ወደ ኋላ መታሰር ማከት ነው። በኃጢአት ስንሰከት የታሰረውን የሰው ክፉ ይፈታ ዘንድ ጌታችንን ወደ ኋላ አሰረው መከራን አበዙበት ሕመምን አጸኑበት።

“ወዲያውም ማከዳ የካህናት እከቆች ከሽማግሌዎችና ከጻፎች ከሽንግውም ሁኑ ጋር ከተማከሩ በኋላ ኢየሱስን አሳሰረው ወሰዱትና ከጲካሞስ አሳክፈው ሰጡት” ማር ፲፭፡፩ (15:1)

2. ተቀሥፎ ዘባን /ጎኑን ጀርባውን-መመታትና መወጋት፡- በጌታችን ካይ ያካደረሱበት መከራ እክነበረም ጎኑን ወጉት ጎሰሙት፤ ደበደቡት፤ መቱት።

“በፊቱ ተፋበት ጎሰሙትም” ማቴ ፳፮፡፳፮ (26:67)

3. ተኩርዖ ርእሰ /ራሱን መምታት፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዳች በደክ ሳይገኝበት ሰከእኛ ብዙ መከራን ተቀበክ። አየቀከዱበትም አሰቃዩት ራሱን በመቃ ደበደቡት።

“ራሱንም በመቃ መቱት” ማር ፲፭፡፲፱ (15:19)

4. ወሪቀ ምራቅ /ምራቅን መትፋት፡- ምራቃቸውን ተፋበት።



ጌታችን ሰከለኛ ብዙ ሰቃይን ታገሠ ዘበቱበት ምንም ለክመከሰም ምራቃቸውንም ተፋበት።

“በዚያን ጊዜ በፊቱ ተፋበት ጎሰሙትም።” ማቴ ፳፮፡፳፯ (26:67)

5. ለክኪክ ሦከ /የእሾህ ለክኪክ:- የእሾህ ለክኪክ ለደረጉበት። በጭንቅካቱ ውስጥ ገብቶ ለንዲያሰቃየው ከእሾህ ተጎንጉሞ የተሰራ ለክኪክ በራሱ ካይ ለደረጉ። የእሾህ ለክኪኩም የብረት ምስማር ነው። ለሰከ ውስጥ ወጋው ደሙ ፈሰሰ።

“የእሾህ ለክኪኩም ጎንጉነው ደፋበት” ማር ፲፭፡፲፰ (15-18)

6. ፀዊረ መስቀክ/መስቀክ መሸከም:- ለጅግ ከባድ የሆነውን መስቀክ ለሸከሙት። ድርሳን ማሕየዊ ዘዓርብ ለንደሚናገረው የመስቀኩ ርዝመት ፲፯ ለሥራ ሰባት (17) ከንድ ነበር።

“ኢየሱስንም ይዘው ወሰዱት መስቀኩንም ተሸከሞ በሰብራይሰሞ ጎክጎታ ወደ ተባከው የራሱ ቅክ ሰፍራ ወደሚኩት ወጣ” ዮሐ ፲፱፡፲፯ (19.17)

7. ተጸፍሎ መክታሕት /ጉንጭ መመታት:- ለምካካችን ክርስቶስ በኃጢአተኞችና በከፋዎች ለጅ ሰከሁካችን በጥፊ ተመትቷል። ለየደጋገሙ ለየመጡ ለሰቃይተውታል።

“ኢየሱስንም የያዙት ሰዎች ይዘብቱበትና ይደበደቡት ነበር፤ ሸፍነውም ፊቱን ይመቱት ነበርና፡- በጥፊ የመታህ ማን ነው ? ትንቢት ተናገረ ለያዙ ይጠይቁት ነበር። ኩቃ ፳፮፡፳፫-፳፱ (22:63-64)

8. ሰትየ ሐሞት/ ሐሞት መጠጣት:- የሁካችን ቤዛ በመስቀክ ሆኖ ተጠማሁ ባክ ጊዜ መራራ የሆነ ሐሞትን ነበር የሰጡት። ለርሱም ለክጠጣውም ተፋው። የዝናቡ ጌታ የውቅያኖስን የባሕራትን ፈጣሪ በሕመሙ ለንድ ብርጭቆ ውኃ ከክከኩት።

“ወዲያው ከአነርሱ ለንዱ ርጠ ሰፍነግም ይዞ ሆምጣጤ

ሞከበት በመቃም አድርጎ አጠጣው።” ማቴ ፳፮፡፵፰ (27:48)

ይህም የዝሆን ሐሞትና ክርቤ ደረት የሚሰነዮቅ ጉጦር የሚያነቃ መርዛማ ነበር።

9. የቀኝ እጅ መቸንከር፡-

10. የግራ እጅ መቸንከር፡-

የታመሙትን በእጆቹ ሰከለዳናቸው ፈንታ ከምጸሞችን ሰከለነ፣ የዕውሮችን ዓይኖች በእጆቹ ዳሶ ሰከለበራቸው፣ የሞቱትን ሰከ አነሳ እጆቹን ቸነከሩት።

11. የቀኝ አግር መቸንከር፡-

12. የግራ አግር መቸንከር፡-

ተመካከሶ ያሰተማረበትን አግሮቹን እነዚያ በባሕር ካይ የተራመዱ፣ የጠፋውን በግ የፈኩት፤ ክዳን እሰክ በርሳቤህ የተመካከሱ ቅዱሳን አግሮቹን አንዱን በአንዱ ካይ አድርገው ቸነከሩት።

“ዐገቱኒ ከከባት ብዙኃን ወለኅዙኒ ማኅበሮሙ ከአኩያን ቀነውኒ እደውየ ወእገርየ ውኑከቁ ኩኩ እዕፅምትየ”

“ብዙ ውሾች ክብበውኛክና የከፋዎች ጉባኤም ያዘኝ እጆቹንና አግሮቹን ቸነከሩኝ”

13. የደረት መቸንከር፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመሰቀኩ ካይ ወጥቶ ከንድ ያህክ በተረፈ ችንካር ካይ በጀርባው እሰተኙት።

“ወውለቱ ሐዲን ዘውጽእ እንተ እንግድዓሁ” (ድርሳነ ማሕየዊ ዘዓርብ) ይኸውም ችንካር በደረቱ ዘክቆ ወጣ። ደረቱንም ከመሰቀኩ ጋር ባንድ ችንካር በጀርባው እሰኪወጣ ቸነከሩት።

“ወበቅንዋቲሁ ሰበረ ከነ ቀኖተ ሞት”

“በመቸንከሩም የሞት ችንካርን አጠፋኬን”

ከካህናት፡- በፈትቶ ጊዜ ቁጥሩ አሥራ ሦስት የሚሆነው ይህንን አሥራ ሦስቱን ሕማማተ መሰቀኩን በማሰብ ነው።

# አምሰቱ ቅንዋት (ቸንካሮች)

ከካይ በአሥራ ሦስቱ ሕመማት መሰቀክ እንደተጻፈው እነዚህም ከተራ ቁጥር 9 ጀምሮ እስከ 13 ድረስ ያኩት አምሰቱ ቅንዋት ወይም ቸንካሮች ተብከው ይጠራሉ። አምሰቱ ቅንዋትም ስማቸው እንዲህ ነው።

1. ሳዶር
2. አካዶር
3. ዳናት
4. አደራ
5. ሮዳስ

በአምሰቱ ቅንዋት የተቸነከረበት ምክንያት ከብር ይግባውና በራእይ የተገኘውን አምሰቱን ኅጣውእ (ኃጢአቶች) ወግቶ ድክ መቶክናክና ድክ እንመታበት ዘንድ ነው። እነዚህም አምሰቱ ኃጣውእ የተባሉት፡- አምሰቱ ከከባት (አምሰቱ ውሾች) ይባላሉ።

1. እስማተኝነት
2. ሴሰኛነት
3. ነፍስ ገዳይነት
4. ጣዖት እምክኮ
5. ውሾችን መውደድ

እነዚህ ሲሆኑ መንፈስ ቅዱስ ከቅዱስ ዮሐንስ ወንጌካዊ እንደገኘጸከት ይሆንን የሚያደርጉ ሁኑ ወደ መንግሥተ እግዚአብሔር እይገቡም ከዚያ ውጪ ናቸው ይካክ። ከሚያምኑ ሁኑ የጌታን ሕመሙን መከራውን ሞቱን እያሰብን በንስሐ ታጥብን ወደ ሕይወት ዛፍ እንደርሰ ዘንድ በከተማይቱም በመንግሥተ ስሜይ እንኖር ዘንድ ከጅነትን ሰጥቶናክ። ራእይ ፳፮፡፲፱-፲፭ (22፡14-15)

## ሰባቱ (፯ቱ) አጽራሐ መስቀክ

ሰባቱ አጽራሐ መስቀክ የተባኩት ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀክ ተሰቅኮ በነበረበት ሰዓት የተናገራቸው ቃካት ናቸው።

1. እባ ሥረይ ኩሙ እስመ በዘኢየሐምሩ ይገብሩ፡-  
ትርጉሙም እባት ሆይ የሚያደርጉትን እያውቁምና ይቅር በካቸው።  
ኩቃ ጽፎ፡፴፬ (23:34)

2. እኩሄ እኩሄ እኔማሰ ካማ ሰበቅታኒ፡- ይህም ቃኩ  
የእረማይካከ ሲሆን ትርጉሙም እምካኬ እምካኬ ከምን ተውኸኝ ?  
ማካት ነው። ማቴ ጽፏ፡፴፮ (27:46)

“ወጊዜ ተሰዓቱ ሰዓት ጸርሐ ኢየሱስ በዓቢይ ቃክ እንዘ ይብክ  
እኩሄ እኩሄ እኔማሰ ካማ ሰበቅታኒ።” በዘጠኝ ሰዓትም  
ኢየሱስ፡-

እኩሄ እኩሄ እኔማሰ ካማ ሰበቅታኒ ብኩ በታካቅ ድምፅ ጮኸ።  
ይህም ጮኸት ከራሱ ሳይሆን ከአዳምና ከክጆቹ ካሳ ኪሆን የመጣ  
ነውና ሰከለኛ ነው። እንጂ ራሱ እምካከ ነው። ቀድሞ በትንቢት ቅዱስ  
ዳዊት እንደተናገረው።

“እምካኪየ እምካኪየ ነጽረኒ ወከምንት ኅደገኒ” “እምካኬ  
እምካኬ ተመክከተኝ ከምን ተውኸኝ” መዝ ጽፏ፡፩ (21:1)  
እንዳክ ይህን ቃክ ሰከለኛ በረድሌቱ ይገባንን ዘንድ በወደደ ጊዜ  
በመስቀኩ ካይ ተናገረ።

3. ነዋ ወክድኪ ነያ እምከ - ትርጉሙ ከጅሽ ይኸው እናትህ  
ይቻውከህ ማካት ሲሆን በመስቀኩ ሥር የተገኘውን ብቸኛ ሐዋርያ  
ከእናቱ ከድንግክ ማርያም የቃክ ኪዳን ከጅ አድርጎ ሲሰጣት  
እንዲሁም ከዮሐንስ እስከ ሞት ድረስ የታመነ ሐዋርያ በመሆኑ  
እመቤታችን የቃክ ኪዳን እናት ሆና ተሰጠችው። ይህም ከእሱ ብቻ  
ሳይሆን እስከ መስቀኩ ከሚተጉ ሁኩ እመቤታችን እናት ሆና  
ተሰጥታናከች። “ወእምይእቲ ሰዓት ነሥእ ውእቱ ረድእ ወእእተዋ

ቤቶ" ከዚህም ሰዓት ጀምሮ ደቀ መዝሙሩ ወደ ቤቱ ወሰዳት።  
 "ጭፍሮችም እንዲህ አደረጉ። ነገር ግን በኢየሱስ መሰቀል እጠገብ  
 እናቴ የእናቴም እሳት የቀከዮጳም ሚስት ማርያምም መግደካዊትም  
 ማርያም ቆመው ነበር። ኢየሱስም እናቴን ይወደው የነበረውንም  
 ደቀመዝሙር በእጠገቡ ቆሞ ባየ ጊዜ እናቴን። እንቺ ሴት እነሆ  
 ኬጅሽ አካት። ከዚህ በኋላ ደቀ መዝሙሩን እናትህ እነኋት እኩው  
 ከዚህም ሰዓት ጀምሮ ደቀ መዝሙሩ ወደ ቤቱ ወሰዳት። ዮሐ ፲፱፡  
 ፳፭-፳፮ (19:25-26) የወንጌሉን ቃል ሲንመክክት የምናሰተው-ከው  
 ወላኝ ነገር ይህ ነው።

1ኛ. በመስቀሉ ሥር እመቤታችን ብቻ ሳትሆን ኬኮችም  
 ሴቶች ነበሩ።

2ኛ. እናት እድርጎ ከቅዱስ ዮሐንስ የሰጣት እመቤታችንን  
 ብቻ ነው።

3ኛ. ቅዱስ ዮሐንስ እናት ነበረችው ማቴ ፳፡፳ (20:20)

4ኛ. እናቴን የሰጠው ከሚወደው ደቀ መዝሙሩ ነው

5ኛ. ይህንንም ደቀ መዝሙር ከእመቤታችን ኬጅሽ ብኩ  
 ሰጥቷታል

6ኛ የእመቤታችን እናትነት እንደ ዮሐንስ ከሁሉም ከሚያምኑ  
 ክርስቲያኖች ነው።

7ኛ. እኛም ከእመቤታችን እናታችን የምንካት ሰኩቲሰጠችን  
 ነው "ሰው እናታችን ጽዮን ይካል በውሰጧም ሰው ተወከደ"  
 መዝ ፹፮፡፭ (86:5)

እንዳንድ ሰው እመቤታችንን እናቴ ካከማከት ይህን ቃል  
 እያጣመመ ከኢየሩሳሌም የተነገረ ነው ኪክ ይችካል። ክብ  
 በኩ እገርን እናቴ ካክ ብኩም እያውቅ እንጂ የእምካክ እናት  
 የሆነች ድንግል ማርያምም እንደት እናቴ እትባል ትባካከች  
 ነች።

8ኛ. ከዚህም ሰዓት ጀምሮ ደቀመዝሙሩ ወደ ቤቱ ወሰዳት።  
 ቤት በተባለ ክባችን እመቤታችን ትግባልን።

4. የም ትሄኩ ምስኬየ ውስተ ገነት፡- ትርጉም - ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናከህ። ጌታችን ይህን የተናገረው በቀኙ ተስቅኮ ከገበሬው ወንበደ ነው። ይህም ሰው ጥጦስ ይባላል። እብሮት የነበረው ዳከርስ ይባላል በመንግሥትህ አስበኝ ብኩ ጌታን ቢከምን ዛሬ ከኔ ጋር በገነት ትሆናከህ ተብኩ ከእዳም እንኳን በመቅደም ወደ ገነት ገብቷል። “ኢየሱስም እውነት እክሃከሁ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናከህ እከው።” ኩቃ ጽድጌ (23:43)

ይህ ሰው ወደ ገነት የገባበት ምክንያት እንደኛ- ጌታችን ያከበደኩ የሞት ፍርድ እንደተፈረደበት ሰካወቀና ዋናውና ሁከተኛው ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት እንደሚነሳ ዳግመኛ ከፍርድ የሚመጣ እግዚአብሔር መሆኑን ሰካወቀና ሰካመነ ነው። ከዚህም ነው “በመንግሥትህ አስበኝ” ብኩ የከመነው ። ጌታም መከሰክት እውነት እክሃከሁ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናከህ እከው።”

5. እባ አመኃፅን ነፍሰየ ውስተ እደከ፡- ይህም አባት ሆይ ነፍሴን በእጅህ እደራ አሰጣከሁ ማከት ነው። “ወሰቤሃ ጸርሐ እግዚእ ኢየሱስ በዐቢይ ቃል ወይቤ እባ ውስተ እደከ አመኃፅን ነፍሰየ” ኢየሱስም በታካቅ ድምፅ ጮኾ፡- አባት ሆይ ነፍሴን በእጅህ እደራ አሰጣከሁ እክ። ኩቃ ጽድጌ (23:46)

6. ጸማዕኩ፡- ማከት ተጠማሁ። እንዲሁ በመሰቀል ካይ ከተናገራቸው ቃላት ተጠማሁ ነው ይህም ትንቢቱ ይፈጸም ዘንድ ነው። እነሱም ሐሞትና ከርቤ የተቀካቀከበት መራራ ጉሮሮ የሚሰነጥቅ የወይን ጠጅ በሰፍነግ አድርገው አቀረቡክት። “ከዚህ በኋላ ኢየሱስ አሁን ሁኩ እንደተፈጸመ እውቆ የመጽሐፉ ቃል ይፈጸም ዘንድ ተጠማሁ እክ” ዮሐ ፲፱፡፳፰ (19:28)

7. ተፈጸመ ኩኩ፡- ትርጉም - ሁኩ ተፈጸመ። ጌታችን በመጨረሻ የተናገረው ቃል ተፈጸመ የሚል ነው። ከዚያም ነፍሱን ሰጠ።

“ወሰሪሶ ብሔእ እግዚእ ኢየሱስ ይቤ ተፈጸመ ኩኩ ወእድነን ርእሶ ወመጠወ ነፍሶ” ኢየሱስም ሆምጣጤውን ከተቀበክ በኋላ፡- ሁኩ ተፈጸመ እክ ራሱንም እዘንብኩ ነፍሱን አሳክፎ

ሰጠ።” ዮሐ ፲፱፡፳፬ (19:30) ይህም በመጽሐፍ ሰከ እርሱ የተነገረው ሁኑ ተፈጸመ ደረሰ ማከት ሲሆን። እምስት ሺህ እምስት መቶ ዘመን ሲፈጸም አድንገክሁ ብኡ ከአዳም የገባው ቃክ ትንቢተ ነቢያት ተፈጸመ ደረሰ። የሰው ክፆች ሁኑ ከዲያብኡስ ቁራኝነት ነጻ ወጡ። የዲያብኡስ ዘመኑ ተፈጸመ።